Sprawdzian: Powstanie styczniowe i jego następstwa (klasa 3 liceum) Grupa A

Historia: lata 1861–1864, przygotowania, przebieg i skutki powstania w zaborze rosyjskim

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 20

9 zadań, 20 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Powstanie styczniowe wybuchło w roku:

(A) 1830
(B) 1863
(C) 1848
(D) 1846

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Bezpośrednią przyczyną wybuchu powstania styczniowego w 1863 roku była:

(A) uwłaszczenie chłopów przeprowadzone przez cara Aleksandra II w 1861 r.
(B) klęska powstania listopadowego i represje po upadku tego zrywu
(C) branka do wojska rosyjskiego przeprowadzona przez władze carskie
(D) rozbiory Polski dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię w XVIII w.

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Powstanie styczniowe:

(A) regularna wojna — 5 dużych bitew
(B) partyzantka — 1200+ potyczek
(C) krótki zamach — jedna noc walk
(D) pokojowy protest — manifestacje

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj dowódców i przywódców powstania styczniowego do opisu ich działalności.

1. Romuald Traugutt	...	A. Dowódca na Mazowszu i Podlasiu, pojmany i rozstrzelany przez Rosjan
2. Marian Langiewicz	...	B. Ogłosił się dyktatorem powstania w marcu 1863 roku, wkrótce przekroczył granicę i opuścił kraj
3. Zygmunt Padlewski	...	C. Dowodził oddziałami na Kielecczyźnie i Lubelszczyźnie jako generał
4. Józef Hauke-Bosak	...	D. Ostatni dyktator powstania, aresztowany i stracony w Cytadeli Warszawskiej (1864)

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–2 pkt)

Uzupełnij zdania dotyczące powstania styczniowego: (1) Bezpośrednią przyczyną wybuchu powstania w nocy z 22 na 23 stycznia 1863 roku była tzw. (1) _____ czyli przymusowy pobór młodzieży do wojska rosyjskiego, przeprowadzony z inicjatywy Aleksandra Wielopolskiego. (2) Manifest Tymczasowego Rządu Narodowego ogłoszony w pierwszym dniu powstania zapowiadał uwłaszczenie chłopów oraz zniesienie (2) _____

(1) do wyboru: łapanka / kontrybucja / branka / rekwizycja
(2) do wyboru: cenzury / pańszczyzny / dziesięciny / akcyzy

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Omów międzynarodowy oddźwięk powstania styczniowego i postawę mocarstw europejskich wobec sprawy polskiej.

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Wymień i krótko scharakteryzuj trzy konsekwencje klęski powstania styczniowego dla społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim.

Zadanie 8. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, co było bezpośrednią przyczyną wybuchu powstania styczniowego w 1863 roku.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Oceń znaczenie powstania styczniowego dla kształtowania się nowoczesnego narodu polskiego.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/historia/powstanie-styczniowe

Sprawdzian: Powstanie styczniowe i jego następstwa (klasa 3 liceum) Grupa B

Historia: lata 1861–1864, przygotowania, przebieg i skutki powstania w zaborze rosyjskim

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 20

9 zadań, 20 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Manifest Rządu Narodowego z 22 stycznia 1863 roku, wzywający do powstania, zapowiadał również:

(A) przywrócenie poddaństwa chłopów i pańszczyzny
(B) zawarcie unii z Rosją pod berłem cara Aleksandra II
(C) uwłaszczenie chłopów i zniesienie pańszczyzny
(D) zniesienie sejmików szlacheckich i samorządu miast

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Bezpośrednią przyczyną wybuchu powstania styczniowego w 1863 r. było ogłoszenie przez władze rosyjskie:

(A) amnestii dla uczestników powstania listopadowego i zgody na powrót emigrantów z Wielkiej Emigracji do kraju
(B) likwidacji Kościoła katolickiego na ziemiach polskich i konfiskaty majątków zakonnych przez władze carskie
(C) reformy uwłaszczeniowej znoszącej pańszczyznę i nadającej chłopom na własność uprawianą przez nich ziemię
(D) nadzwyczajnego poboru (tzw. branki) do wojska rosyjskiego wśród młodzieży podejrzewanej o działalność konspiracyjną

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Najpoważniejszym bezpośrednim skutkiem klęski Powstania Styczniowego (1863-1864) dla Polaków pod zaborem rosyjskim było:

(A) utrata autonomii Galicji i włączenie jej do Rosji
(B) całkowita likwidacja języka polskiego nawet w Kościele katolickim
(C) wywłaszczenie całej szlachty polskiej i przekazanie majątków chłopom
(D) likwidacja autonomii Królestwa Polskiego, nazywanego odtąd półoficjalnie Krajem Przywiślańskim

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj pojęcie lub postać związaną z powstaniem styczniowym (1863-1864) do jego opisu.

1. Branka (1863)	…	A. car Aleksander II uwłaszczył chłopów korzystniej niż Rząd Narodowy — odciął ich od powstania
2. Romuald Traugutt	…	B. ostatni dyktator powstania; wzmocnił organizację, stracony w cytadeli warszawskiej (1864)
3. Manifest Rządu Narodowego	…	C. przymusowy pobór do wojska carskiego jako bezpośrednia przyczyna wybuchu powstania
4. Ukaz uwłaszczeniowy cara (1864)	…	D. zapowiedź uwłaszczenia chłopów — próba pozyskania ich dla powstania

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–2 pkt)

Uzupełnij: (1) Ostatni dyktator powstania styczniowego to (1) _____ . (2) Po powstaniu Królestwo przemianowano na (2) _____ .

(1) do wyboru: Ludwik Mierosławski / Marian Langiewicz / Stefan Bobrowski / Romuald Traugutt
(2) do wyboru: Generalne Gubernatorstwo / Księstwo Warszawskie / Kraj Przywiślański / Królestwo Kongresowe

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego powstanie styczniowe zakończyło się klęską, wskazując dwie przyczyny.

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego powstanie styczniowe zakończyło się klęską, mimo że trwało dłużej niż powstanie listopadowe.

Zadanie 8. (0–3 pkt)

Przedstaw polityczne, społeczne i kulturowe konsekwencje powstania styczniowego.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Opisz, jak Romuald Traugutt jako dyktator powstania styczniowego zreorganizował powstanie, i przedstaw konsekwencje jego działań.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/historia/powstanie-styczniowe

KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian: Powstanie styczniowe i jego następstwa (klasa 3 liceum)

Grupa A

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **B**

4. (4 pkt) **1–D, 2–B, 3–A, 4–C** — po 1 pkt za parę

5. (2 pkt) **(1) branka; (2) pańszczyzny** — po 1 pkt za lukę

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Powstanie styczniowe wywołało w Europie Zachodniej falę współczucia dla sprawy polskiej — Francja i Wielka Brytania kierowały do Rosji noty dyplomatyczne domagające się reform, jednak żadne z mocarstw nie zdecydowało się na interwencję zbrojną. Odmiennie zachowały się Prusy — w konwencji Alvenslebena (1863) zaoferowały Rosji pomoc w tłumieniu powstania, obawiając się rozprzestrzenienia ruchu niepodległościowego na ziemie polskie pod zaborem pruskim. Brak realnego wsparcia międzynarodowego przyczynił się do klęski powstania.
Punktacja: Reakcja Francji i Wielkiej Brytanii — noty dyplomatyczne bez interwencji (1 pkt) + postawa Prus — konwencja Alvenslebena wspierająca Rosję (1 pkt) + ocena skutków braku realnej pomocy dla powstańców (1 pkt). Maks. 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po klęsce powstania Królestwo Polskie utraciło resztki odrębności administracyjnej i zaczęto je oficjalnie nazywać Krajem Przywiślańskim, podporządkowanym bezpośrednio administracji rosyjskiej. Władze carskie nasiliły politykę rusyfikacyjną, wprowadzając język rosyjski jako obowiązkowy w urzędach, sądach i szkołach, ograniczając nauczanie języka polskiego. Uczestnicy powstania byli represjonowani — masowo zsyłano ich na Sybir, konfiskowano majątki ziemskie zaangażowanej w powstanie szlachty, a car w 1864 roku ogłosił ukaz uwłaszczeniowy, korzystniejszy dla chłopów niż wcześniejsze propozycje powstańców, by skłócić ich ze szlachtą.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wielopolski, chcąc usunąć patriotycznie nastawioną młodzież, zarządził w styczniu 1863 r. brankę do rosyjskiego wojska. Zagrożeni poborem młodzi ludzie uciekli do lasów, a Komitet Centralny Narodowy przyspieszył ogłoszenie powstania.
Punktacja: 1 pkt – branka do wojska rosyjskiego; 1 pkt – zorganizowana przez Aleksandra Wielopolskiego, aby usunąć młodzież patriotyczną; 1 pkt – skutek: przyspieszenie wybuchu, Komitet Centralny Narodowy ogłosił powstanie.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Powstanie styczniowe, choć zakończyło się klęską militarną, miało ogromne znaczenie dla kształtowania się nowoczesnego narodu polskiego. Po pierwsze, dekret o uwłaszczeniu chłopów wydany przez Rząd Narodowy (potwierdzony potem przez cara) włączył masy chłopskie w obieg gospodarczy i stopniowo w świadomość narodową. Po drugie, doświadczenie powstania skierowało polską myśl polityczną ku pozytywizmowi — pracy organicznej i pracy u podstaw, co przyczyniło się do modernizacji i edukacji szerokich warstw społecznych.
Punktacja: Co najmniej dwa argumenty uzasadniające ocenę (2 pkt). Razem 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **D**

4. (4 pkt) **1–C, 2–B, 3–D, 4–A** — po 1 pkt za parę

5. (2 pkt) **(1) Romuald Traugutt; (2) Kraj Przywiślański** — po 1 pkt za lukę

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Powstanie styczniowe przegrało przede wszystkim z powodu ogromnej przewagi militarnej Rosji — powstańcy prowadzili wyłącznie wojnę partyzancką, nie dysponując regularną armią ani ciężkim uzbrojeniem. Dodatkowo licząca na interwencję dyplomatyczną Francji, Wielkiej Brytanii i Austrii strona polska nie doczekała się realnego wsparcia militarnego — mocarstwa ograniczyły się do formalnych not dyplomatycznych. W efekcie osamotnione powstanie zostało stopniowo stłumione, a jego upadek pociągnął za sobą surowe represje i rusyfikację.
Punktacja: Podanie pierwszej przyczyny (przewaga militarna Rosji, brak regularnej armii powstańczej) – 1 pkt. Podanie drugiej przyczyny (brak realnego wsparcia mocarstw zachodnich mimo dyplomatycznych apeli) – 1 pkt. Podsumowanie/wniosek – 1 pkt. Łącznie 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Powstanie styczniowe, mimo trwania ponad półtora roku (od stycznia 1863 do jesieni 1864) dzięki taktyce wojny partyzanckiej, nie zdobyło realnego wsparcia militarnego mocarstw zachodnich, które ograniczyły się do dyplomatycznych protestów. Powstańcy nie dysponowali regularną armią ani jednolitym dowództwem, co uniemożliwiło pokonanie znacznie liczniejszych wojsk rosyjskich. Po upadku powstania Rosja przeprowadziła surowe represje - konfiskaty majątków, masowe zsyłki na Syberię oraz ostateczną likwidację odrębności administracyjnej Królestwa Polskiego.
Punktacja: Brak realnego wsparcia zagranicznego (1 pkt). Taktyka partyzancka bez regularnej armii wobec przewagi militarnej Rosji (1 pkt). Represje po upadku - konfiskaty, zsyłki, likwidacja autonomii Królestwa Polskiego (1 pkt). Łącznie 3 pkt.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Kraj Przywiślański, rusyfikacja. Uwłaszczenie. Pozytywizm zamiast insurekcji.
Punktacja: Polit.(1)+społ.(1)+kult.(1).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Objął X 1863. Uporządkował struktury, egzekwował uwłaszczenie. Stracony 5 VIII 1864.
Punktacja: Reorganizacja(1)+konsekwencje(1).

Skala ocen (orientacyjna, 20 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–20 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/historia/powstanie-styczniowe**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.